

**ГЛАВНА СЛУЖБА
ЗА РЕВИЗИЈУ ЈАВНОГ СЕКТОРА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Република Српска
78000 Бања Лука
Владике Платона бб
Тел: +387(0)51/493-555
Факс: +387(0)51/493-556
е-mail: revizija@gsr-rs.org

**Извјештај о статусу препорука датих приликом финансијске
ревизије Зависног предузећа „Електро-Херцеговина” а.д.
Требиње за 2019. годину**

Број: ИП002-23

Бања Лука, 27.11.2023. године

САДРЖАЈ

I	ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА	1
II	ИЗВЈЕШТАЈ О СТАТУСУ ПРЕПОРУКА ДАТИХ ПРИЛИКОМ ФИНАНСИЈСКЕ РЕВИЗИЈЕ ЗАВИСНОГ ПРЕДУЗЕЋА „ЕЛЕКТРО-ХЕРЦЕГОВИНА” А.Д. ТРЕБИЊЕ ЗА 2019. ГОДИНУ (НАЛАЗИ)	3
	1. Увод	3
	2. Провођење препорука из предметног извјештаја	4
	2.1. Проведене препоруке	4
	2.2. Дјелимично проведене препоруке	5
	3. Закључак.....	8

I ИЗВЈЕШТАЈ ГЛАВНОГ РЕВИЗОРА

Предмет

Предмет овог ревизијског ангажмана је провјера провођења препорука датих у Извјештају о проведеној финансијској ревизији Зависног предузећа „Електро-Херцеговина“ а.д. Требиње за 2019. годину за период 01.01-31.12.2019. година (број: РВ061-20) и документације која поткрепљује проведеноност препорука кроз независни ангажман ради пружања увјеравања ограниченог степена о статусу препорука датих у ревизијском извјештају.

Одговорност руководства за провођење препорука

Директор је одговоран за припрему програма провођења датих препорука, за провођење датих препорука и извјештавање о проведеним препорукама.

Одговорност ревизора

Наша одговорност је да изразимо закључак о увјеравању ограниченог степена на основу проведених активности које поткрепљују извјештај о провођењу препорука. Провјеру статуса датих препорука смо извршили у складу са Законом о ревизији јавног сектора Републике Српске, ISAE 3000 - Ангажовања на основу којих се пружа увјеравање, која не спадају у ревизију или преглед финансијских информација и ISSAI стандардима ревизије релевантним за овај ангажман. Овим стандардима се налаже да поступамо у складу са етичким захтјевима и да ангажман увјеравања планирамо и извршимо на начин који омогућава да се, у ограниченом степену, увјеримо у статус датих препорука, односно да ли су дате препоруке проведене у складу са очекивањима извршене ревизије.

Ангажман ради пружања увјеравања ограниченог степена укључује провођење поступака у циљу прибављања довољних и адекватних ревизијских доказа о томе да су препоруке проведене на начин како је то ревизор препоручио. То подразумијева да нисмо вршили ревизију активности, трансакција и стања билансних позиција текуће године како би се увјерили да исте или сличне грешке, неправилности и неусклађености нису поновљене, већ смо се фокусирали на књиговодствену документацију и изјаве који подржавају извјештај о провођењу препорука датих за 2019. годину. Избор поступака провјере је заснован на просуђивању, укључујући процјену ризика материјално погрешних информација у извјештају о провођењу датих препорука. Приликом процјене ризика, ревизор разматра интерне контроле које су релевантне за праћење провођења препорука датих од ревизора јавног сектора у циљу осмишљавања поступака који су одговарајући у датим околностима.

Сматрамо да су прибављени докази, с обзиром на увјеравања ограниченог степена, довољни и одговарајући и да подржавају закључке дате у извјештају.

Основ за закључак са резервом

Као што је наведено под тачком 2.2. овог Извјештаја:

Зависно предузеће „Електро-Херцеговина“ а.д. Требиње је од укупно 11 препорука које су дате у Извјештају о проведеној финансијској ревизији за 2019. годину, дјелимично провело шест препорука.

Дјелимично су проведене препоруке које се односе на презентацију билансних позиција у обрасцу Биланс стања, објелодањивање додатних информација у Напоменама уз финансијске извјештаје, попис имовине и обавеза, доношење норматива и праћење потрошње горива, провођење активности у складу са

одредбама Закона о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске и провођење поступака у складу са одредбама Закона о јавним набавкама.

Закључак са резервом

На основу извршене провјере провођења препорука датих у Извјештају о проведеној финансијској ревизији Зависног предузећа „Електро-Херцеговина” а.д. Требиње за 2019. годину и документације која поткрепљује проведеноност препорука, осим за наведено у пасусу Основ за закључак са резервом, нисмо учили ништа што би нас навело на увјерење да остале препоруке нису проведене.

Главни ревизор

Јово Радукић, с.р.

Бања Лука, 27.11.2023. године

II ИЗВЈЕШТАЈ О СТАТУСУ ПРЕПОРУКА ДАТИХ ПРИЛИКОМ ФИНАНСИЈСКЕ РЕВИЗИЈЕ ЗАВИСНОГ ПРЕДУЗЕЋА „ЕЛЕКТРО-ХЕРЦЕГОВИНА” А.Д. ТРЕБИЊЕ ЗА 2019. ГОДИНУ (НАЛАЗИ)

1. Увод

Главна служба за ревизију јавног сектора Републике Српске (у даљем тексту: Главна служба за ревизију) извршила је финансијску ревизију Зависног предузећа „Електро-Херцеговина” а.д. Требиње за 2019. годину и у ревизијском извјештају број: РВ061-20 од 08.12.2020. године, изразила мишљење са резервом за финансијске извјештаје и мишљење са резервом за усклађеност.

Приликом наведене ревизије дате су препоруке за финансијске извјештаје, да се:

- 1) имовина (прикључци, мјерни инструменти и друга електроенергетска средства) преузета од купаца електричне енергије и инвеститора без накнаде, признаје у складу са чланом 13. Правилника о рачуноводственим политикама Холдинга (од 2016. године), те да се фер вриједност примљених средстава исказе као разграничени приход, а у билансу успеха приходи признају током корисног вијека употребе у сразмјери са признавањем трошкова амортизације тих средстава;
- 2) изврши ретроспективна исправка материјално значајних грешака из претходног периода у финансијским извјештајима који се односе на 2020. годину у складу са чланом 81. Правилника о рачуноводственим политикама и параграфима 41, 42 и 46 МРС 8 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке;
- 3) накнадна улагања у признату имовину која се односе на замјену одређених дијелова којом се повећава вриједност средства, признају у оквиру сталних средстава у складу са одредбама члана 14. Правилника о рачуноводственим политикама и захтјевима МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема (параграфи 7 и 10);
- 4) у Билансу стања презентују билансне позиције према одредбама члана 6. Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике;
- 5) резерве настале по основу ревалоризације капитала из ранијег периода евидентирају у оквиру осталих резерви, сходно члану 24. Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, задруге, друга правна лица и предузетнике („Службени гласник Републике Српске” број 106/15);
- 6) у Напоменама уз финансијске извјештаје објелодањују информације према захтјевима Међународних рачуноводствених стандарда и Међународних стандарда финансијског извјештавања.

За усклађеност препоручено је да се:

- 1) попис имовине и обавеза врши у складу са одредбама Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза;
- 2) утврди норматив потрошње горива по возилу, потрошња горива и други трошкови настали по основу коришћења службених возила прате и анализирају,

путни налози за возила попуњавају у складу са Правилником о обрасцу, садржају и начину попуњавања путног налога;

- 3) проведу активности у складу са дијелом одредби Закона о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске у смислу доношења или усклађивања интерних аката;
- 4) набавке роба, услуга и радова врше у складу са Законом о јавним набавкама, у смислу да се проводе поступци за све набавке, одабир поступака врши у складу са законом дефинисаним поступцима, а код провођења директног споразума врши испитивање тржишта;
- 5) обрачун зарада и осталих личних примања врши према одредбама Колективног уговора, које се односе на признавање плаћеног одсуства, прековременог рада, а увећања плате по основу колективног радног учинка врши према Правилнику о утврђивању елемената за оцјену индивидуалног радног учинка.

На достављени Нацрт извјештаја о статусу датих препорука није било примједби.

2. Провођење препорука из предметног извјештаја

Зависно предузеће „Електро-Херцеговина” а.д. Требиње (у даљем тексту: Предузеће) доставило је Главној служби за ревизију Одговор о активностима на отклањању неправилности утврђених у Извјештају о проведеној финансијској ревизији Зависног предузећа „Електро-Херцеговина” а.д. Требиње за период 01.01-31.12.2019. године, у року од 60 дана од датума достављања извјештаја, како је то прописано чланом 21. став (3) Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 98/05 и 20/14).

Извјештај о проведеним активностима на отклањању неправилности утврђених у извјештају о проведеној финансијској ревизији Зависног предузећа „Електро-Херцеговина” а.д. Требиње за период 01.01-31.12.2019. године достављен је током провјере статуса препорука.

2.1. Проведене препоруке

На основу провјере презентоване књиговодствене и друге пратеће документације и предузетих мјера (или датих образложења одговорних особа) за провођење препорука стекли смо увјерење да је Предузеће провело четири препоруке за финансијске извјештаје које су дате под редним бројем 1, 2, 3 и 5 предметног ревизијског извјештаја и једну препоруку дату за усклађеност по редним бројем 5.

Препорука број 1 и 2 за финансијске извјештаје

У Финансијским извјештајима за 2021. годину извршена је ретроспективна исправка материјално значајних грешака из претходног периода, које се односе на признавање имовине преузете без накнаде на основу Извјештаја о попису преузетих прикључних водова и мјерних мјеста по уговорима о предаји прикључака, на начин да је у обрасцу Билансу стања за 2021. годину, у колони претходна година, извршена корекција тј. смањење износа нераспоређене добити и увећање износа разграничених прихода за 3.413.703 КМ, што је у складу са чланом 147. Правилника о рачуноводственим политикама Мјешовитог холдинга „Електропривреда Републике Српске” који је донесен децембра 2020. године и захтјевима МРС 8 – Рачуноводствене политике, промјене рачуноводствених процјена и грешке (параграфи 41, 42 и 46).

Предузеће је у 2022. години, имовину преузету од купаца електричне енергије и инвеститора без накнаде, признало по фер вриједности примљених средстава и

исказало као разграничене приходе у износу од 3.102.587 КМ, а у билансу успјеха исказало приходе у висини трошкова амортизације поменутих средстава у износу од 103.782 КМ, што је у складу са чланом 37. Правилника о рачуноводственим политикама Мјешовитог холдинга „Електропривреда Републике Српске”.

Препорука број 3 за финансијске извјештаје

Предузеће је у 2022. години на позицији сталних средстава признало и исказало уградњу армирано-бетонских стубова реализовану у оквиру изградње нових електроенергетских објеката и санације постојећих електроенергетских објеката (замјена постојећих дотрајалих дрвених стубова армирано-бетонским стубовима) у износу од 370.073 КМ, што је у складу са чланом 38. Правилника о рачуноводственим политикама Мјешовитог холдинга „Електропривреда Републике Српске” и захтјевима МРС 16 - Некретнине, постројења и опрема (параграфи 7 и 10).

Препорука број 5 за финансијске извјештаје

Предузеће је у 2022. години на позицији осталих резерви исказало резерве настале по основу ревалоризације капитала из ранијег периода, што је у складу са чланом 28. став (6) Правилника о контном оквиру и садржини рачуна у контном оквиру за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике („Службени гласник Републике Српске” број 104/21 и 59/22).

Препорука број 5 за усклађеност

Предузеће је током 2022. године вршило обрачун прековременог рада, увећањем основне плате по основу прековременог рада за 30%, што је у складу са чланом 81. став (1) тачка 2. Колективног уговора Мјешовитог холдинга „Електропривреда Републике Српске и Анекса I Колективног уговора, а сати плаћеног одсуства су обрачунати у висини од 100% просјечне плате у претходних шест мјесеци уколико је радник остварио плату у наведеном периоду прије коришћења права на накнаду за плаћено одсуство, што је у складу са чланом 86. став (1) тачка 1. Колективног уговора и Анекса I Колективног уговора.

Такође, увећање плате по основу колективног радног учинка у 2022. години вршено је линеарно за 5% на основну плату свим запосленима за редован рад, осим чланова Управе Предузећа, три пута у току године, на основу појединачних одлука Управе, примјењујући критеријум мјесечног процентуалног нивоа дистрибутивних губитака, сходно члану 68. Колективног уговора и Одлуци о вредновању и обрачуну радног учинка од 23.08.2021. године.

2.2. Дјелимично проведене препоруке

На основу провјере презентоване документације о спровођењу препорука, стекли смо увјерење да су дјелимично проведене двије препоруке дате за финансијске извјештаје (под редним бројем 4 и 6) и четири препоруке дате за усклађеност (по редним бројем 1, 2, 3 и 4).

Препорука број 4 за финансијске извјештаје

Приликом попуњавања обрасца Биланс стања за 2022. годину позиције одложених пореских средстава у износу од 409.459 КМ и одложених пореских обавеза у износу од 2.186.947 КМ су преузете са рачуна главне књиге (брuto биланса), што је у складу са чланом 6. Правилника о садржини и форми образаца финансијских извјештаја за привредна друштва, друга правна лица и предузетнике („Службени гласник Републике Српске” број 59/22).

Међутим, приликом сачињавања обрасца Биланс стања за 2022. годину позиције активних и пасивних временских разграничења су исказане у мањем износу за 67.950 КМ због корекције која је извршена након закључних књижења.

Препорука број 6 за финансијске извјештаје

У вези са датом препоруком Предузеће је у Напоменама уз финансијске извјештаје за 2022. годину објелоданило додатне информације о процесу реструктурирања Предузећа у саставу Мјешовитог холдинга „Електропривреда Републике Српске”, обављању дјелатности „Оператора дистрибутивног система” у складу са Статутом Предузећа (од 16.12.2020. године), смањењу прихода и приходу од мрежарине као основном извору прихода након реорганизације Предузећа, новој организацији, спровођењу програма социјалног збрињавања радника у виду исплата стимулативних отпремнина и накнада за економско-социјално збрињавање радника и финансијским ефектима у вези процеса реструктурирања.

Међутим, нису објелодањене додатне информације које се односе на вриједност закључених уговора за набавку некретнина, постројења и опреме који ће се реализовати у наредном периоду према захтјевима МРС 16 – Некретнине, постројења и опрема (параграф 74 ц), износ камата по кредитима који доспијева за плаћање у 2023. години и новчане токове односно наративне описе исказаних ставки у обрасцу Биланс токова готовине према захтјевима МРС 1 – Презентација финансијских извјештаја (параграф 122) и МРС 7 – Извјештај о токовима готовине (параграфи 14, 16, 17, 18 и 50).

Препорука број 1 за усклађеност

Предузеће је у складу са Одлуком о предмету пописа, времену и начину пописа, именовању пописних комисија и усклађивању књиговодственог стања са стварним стањем имовине и обавеза на дан 31.12.2022. године, извршило попис имовине и обавеза и евидентирање резултата пописа имовине и обавеза. У вези дате препоруке у Извјештају о попису залиха презентован је преглед пописаних залиха материјала и резервних дијелова по радним јединицама, а у прилогу Извјештаја је Рекапитулација у којој је презентована структура пописаних залиха са аналитичким контима из Главне књиге, што омогућава поређење стварног и књиговодственог стања пописаних залиха.

Међутим, Извјештај Централне пописне комисије о извршеном попису имовине и обавеза на дан 31.12.2022. године не садржи упоредни преглед стварног и књиговодственог стања пописаних нематеријалних улагања, некретнина, постројења и опреме, обавеза према добављачима и обавеза за плате и накнаде, као ни податке о стручној и професионалној квалификацији и радном ангажману лица ангажованих на попису, што није у складу са чланом 20. став (1) тачка 2. и 3. Правилника о начину и роковима вршења пописа и усклађивања књиговодственог са стварним стањем имовине и обавеза („Службени гласник Републике Српске” број 45/16 и 113/21). Такође, пописом нису обухваћене позиције одложених пореских средства (409.459 КМ) и обавеза (2.186.947 КМ), обавеза за порез на додату вриједност (177.547 КМ), резервисања и разграничених прихода (4.192.142 КМ), а позиције активних и пасивних временских разграничења су дјелимично пописане, што није у складу са чланом 4. Правилника.

Препорука број 2 за усклађеност

Предузеће је за 2022. годину донијело Норматив потрошње горива за возни парк, а на основу података из мјесечних путних налога води се евиденција о количини

утрошеног горива, пређеним километрима и просјечној потрошњи по возилу, чиме је омогућена анализа потрошње, што је у складу са чланом 20. став (3) Правилника о употреби возила возног парка Предузећа (од 2019. године).

Препорука није проведена у дијелу који се односи на попуњавање путних налога за возила која су користили чланови Управе, јер је углавном евидентирано само почетно и крајње стање километара за мјесец, а нису попуњени подаци о релацији кретања, стању километар сата по свакој релацији, као ни остале рубрике евиденције рада возила, што није у складу са чланом 7. Правилника о обрасцу, садржају и начину попуњавања путног налога („Службени гласник Републике Српске” број 74/17), којим је прописана обавеза возача да по обављеном превозу уредно и читко попуни назначене рубрике из путног налога.

Препорука број 3 за усклађеност

У вези дате препоруке Предузеће је извршило усклађивање Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста (од 2020. и 2022. године) са одредбама Закона о систему интерних финансијских контрола у јавном сектору Републике Српске („Службени гласник Републике Српске” број 91/16), у дијелу описа послова извршних директора, руководилаца служби и одјељења којим је прописано провођење активности на успостављању и примјени система финансијског управљања и контроле. Такође, у 2023. години Предузеће је дефинисало кључне пословне процесе (извршило попис и опис пословних процеса који се спроводе у Предузећу) и у току ревизијског ангажмана на провјери статуса препорука усвојило Књигу пословних процеса, што је у складу са тачком 22. подтачка 3., 4. и 5. Упутства о начину и поступку спровођења финансијског управљања и контроле („Службени гласник Републике Српске” број 99/17).

Међутим, Предузеће није идентификовало и процјенило ризике и израдило стратегију управљања ризицима, што није у складу са тачком 22. подтачка 6. Упутства о начину и поступку спровођења финансијског управљања и контроле.

Препорука број 4 за усклађеност

Предузеће је препоруку дату за набавке роба, услуга и радова у 2022. години провело у дијелу који се односи на испитивање тржишта код провођења директног споразума, упућивањем позива за доставу понуде једном или више привредних субјеката, што је у складу са Правилником о поступку директног споразума.

Међутим, у 2022. години нису проведени поступци и процедуре јавних набавки у вриједности од најмање 37.000 КМ и то за услуге хотелског смјештаја (26.295 КМ) и услуге едукације запослених (10.705 КМ), што није у складу са чланом 6. и 87. став (2) Закона о јавним набавкама, којима је прописана обавеза уговорног органа да додјељује уговоре о јавној набавци роба, услуга и радова примјењујући поступке дефинисане Законом и подзаконским актима.

Такође, у 2022. години је извршено дијељење истоврсних јавних набавки додјелом уговора истом понуђачу код набавке репарираних рачунарске опреме реализоване примјеном два директна споразума за набавку репарираних лаптоп рачунара и набавку репарираних десктоп рачунара и монитора укупне вредности од 7.709 КМ (без ПДВ-а) и код набавке услуге надоградње WEB модула и набавке услуге миграције података реализоване примјеном два директна споразума укупне вредности од 7.940 КМ (без ПДВ-а), а набавка услуга рекламирања Предузећа, иако је Планом јавних набавки планирана примјена поступка у складу са Анексом II дио Б Закона, реализована је примјеном 26 директних споразума и закључењем 26 уговора са спортским клубовима укупне вредности од 80.500 КМ (без ПДВ-а), што није у

складу са чланом 15. став (7) и чланом 87. став (3) Закона, којим је дефинисано да уговорном органу није дозвољено дијељење предмета набавке с намјером избегавања примјене одговарајућег поступка дефинисаног законом, односно којим су дефинисани услови за примјену директног споразума.

3. Закључак

Предузеће је доставило Главној служби за ревизију Одговор о активностима на отклањању неправилности утврђених у Извјештају о проведеној финансијској ревизији Зависног предузећа „Електро-Херцеговина” а.д. Требиње за период 01.01-31.12.2019. године, у року од 60 дана од датума достављања извјештаја, како је то прописано чланом 21. став (3) Закона о ревизији јавног сектора Републике Српске.

На основу испитане књиговодствене и друге пратеће документације и датих образложења одговорних лица, закључили смо да је Предузеће од укупно 11 датих препорука провело пет препорука, а шест препорука је дјелимично проведено.

Ревизијски тим

Драган Милошевић, с.р.

Мира Матијашевић, с.р.

Гордана Шурлан, с.р.